

Stríðið á Húnalandi

- 1 Um so miklar avrekskappar
fornar søgur røða,
frægir vóru í fyrndini,
meg lysti um teir kvøða.

*Grani bar gullið av heiði,
brá hann sínum brandi av reiði,
Sjúrður vann á orminum,
Grani bar gullið av heiði.*

- 2 Hetta frættist víða,
um so skamma stund:
deyður er Sjúrður Fávnisbani,
enn livir Sjúrðar sprund.
- 3 Artala kongur á Húnalandi
hugsar um tey ráð,
hvussu hann skuldi Sjúrðar gull
í sínar ognir fá.
- 4 Bórust boð frá orgum út,
Gðruni til handa,
festnað bíður Artala kongur,
drottur av Húnalandi.
- 5 Gunnar kongur frúnni ræður
- fáur man feigni vara -
Guðrun játtar konginum
til Húnalands at fara.
- 6 Skrýddur hestur við skrlak
hvønn júkagarpa bar,
Guðrun settist í saðilin,
ið prýddur við gulli var.
- 7 Riðu teir frá borgum út
við so bitran brand;
sætta dag, ið sól upprann,
teir riðu á Húnaland.
- 8 Stevndu móti kongsins høll,
glitrar sól í svørðum,
brúður fylgdi, men Sjúrðar gull
teir goymdu í Júkagørðum.

- 9 Uppi í miðjum grasagarði
aksla teir sítt skinn,
so varð frúgvinn Guðrun leidd
í høgu hallar inn.
- 10 Kongurin fagnar júkagørpum
við so nýtum orðum,
gingu so í veitsluhøll
og settust at breiðum borðum.
- 11 Artala kongur í hásætið
síni brúður beyð.
Guðrun bar so bleika kinn,
hon mintist á Sjúrðar deyð.
- 12 Bryggjubál í borgum kyndu,
bjart í skála brann,
íløt stór á gólvi stóðu,
mjøður um tremur rann.
- 13 Gunnar og Høgni Júkason,
teir sótu í skikkjum reyðu,
teir vardu ikki tey svikini,
Guðrun í huga hevði.
- 14 Drukkið varð teirra brúdleyp,
har var gleði inni.
Guðrun sat við kongsins lið,
men hon bar sorg í sinni.
- 15 Dagurin leið og Artala kongur
frúnni beyð at sova,
gingu tey í skemmu inn,
og hurð varð fest í klova.
- 16 Náttin fór og dagur kom,
á grúgvu kappar lógu,
Gunnar kongur og Høgni kappi
eina í borgum stóðu.
- 17 Riðu aftur til Júkagarðar,
drukku har mjøð í blandi.
Illa líkast Guðruni
eystur í Húnalandi.

- 18 Bygdi í borgum vetrar sjeý,
har gull sum dagur skein.
Guðrun saknar Júkagarðar
og menskan Sjúrdð svein.
- 19 Ikki treyt gaman í kongsins høll,
men Guðrun bar sorg í barmi,
mintist á ta ljósu tíð,
hon hvíldi á Sjúrdðar armi.
- 20 Hon hevði svorið hilmiseið,
vildi hann frúgvín halda,
hevna skuldi hon Sjúrdðar deyð
og sút og sorgir valda.
- 21 Kongurin hevði í ráðagerð
at vinna tað gullið reyða,
Guðrun legði tey svikaráð
at hevna Sjúrdðar deyða.
- 22 Legði hon kongi so vánt eitt ráð,
sprotti av hevndarhuga,
Guðrun elvdi brøðrum bana,
væl mundi ráðið duga.
- 23 “Tú skalt kanna títt valdra lið,
búgvast til snildarmeingi,
júkagørpum bana veita,
oyða menskar dreingir.
- 24 Tú býður teimum til Húnalands,
jól at drekka her,
tosa blítt, men hugsa ilt,
og svik í hjarta ber.
- 25 Tá ið tú hevur av skafti beint
brøðrum og frændum mínum,
tá manst tú ognast tað mikla gull,
teir goyma í vitrum sínum.”
- 26 Fljótur hestur sveinin bar,
ið flutti tey boð um fjøll,
hann bant sín hest við stallardyr
og trein í kongsins høll.
- 27 Sveinur gekk eftir hallargólvi
til kongsins teknarstól:
“Artala býður júkagørpum
at drekka við sær um jól!”
- 28 Gunnar kongur sveinin biður
bera tey boð í bý:
“Vit skulu gista á Húnalandi
hesa jóltíð.”
- 29 Guðrun glað í hjarta varð,
hon fekk tey boð at hoyra.
Artala kongur liðið samlar.
Brátt syngja svørð í droyra.
- 30 Júkaungar til ferðar búgvast,
ta tíð, ið sveinur segði.
Teir vardu ikki tað níðingsverk,
Guðrun í huga hevði.
- 31 Tá var rómur í Júkagørðum,
garpar í saðil stíga,
Gunnar kongur og Høgni kappi
fremstir í fylking ríða.
- 32 Gíslar og hann Hjarnar ungi
í somu ferðum fóru,
lítið royndir í snildarmeingi,
so ungir á aldri vóru.
- 33 Fastir í saðil seggjá sótu,
fljótir hestar renna,
skundaðu ferð til Húnalanda,
lótu av sporum kenna.
- 34 Glaðir teir ríða til Húnalanda,
mundu ei svikini vara,
eingi skuldi borðini bera
aftur til Júkagarða.
- 35 Guðrun fagnar brøðrum blítt,
tó svik bar hon í sinni,
gingu teir í kongsins høll
og sessaðust har inni.
- 36 Drukku teir við kongsins borð,
glaðir uttan sút.
Meðan læt Guðrun valdra lið
treða í túnið út.
- 37 Guðrun gekk í høllina inn,
fram at breiðum borðum,
allir heilsaðu drotning blítt
við so nýtum orðum.

- 38 Høgni studdist við gyltan maka,
Guðrun væl hann kendi,
henda sama brand hon sá
so ofta í Sjúrdar hendi.
- 39 Guðrun so til orða tekur,
hon lítur at Sjúrdar brandi:
“Hugdjarvur tú Høgni er,
tú torir til Húnalanda.”
- 40 “Tú hefur boðið júkagørpum
at koma í frið til tín,
nú kann síggjast á frúnnar brún,
hon stundar á deyða mín.
- 41 Sjúrdur varð av lívi tikin,
tú sjálv hann í deyðan førði,
hann fell fyri svikini,
tú móti Brynhild gjørði.
- 42 Guðrun gjørdist hvít sum lín,
ivrin dreiv á hana,
eggjaði sínar mensku menn
at elva brøðrum bana.
- 43 Eingin tordi húnagarpi
herja á Høgna mæta,
kappar sótu við drignum brandi,
teir vóru ei góðir at mæta.
- 44 Dagur tók at kvølda,
kappar gingu at sova,
løgðust teir í steinstovu,
har hurð varð fest í klova.
- 45 Høgni líðilanga nátt
for hallardurum gekk,
grunaði svik av húnagørpum,
ongan dúr hann fekk.
- 46 Sá hann margar hjálmar glógva
skamt frá kongsins høll,
vápnadun pg mannaskrál
hoyrdust vítt um vøll.
- 47 Nú er at vænta bardagar
mót teirri húnafjöld,
teir tora ikki á degi at stríða,
men velja hitt myrka kvøld.
- 48 Høgni stóð við bitrum brandi,
væl vildi hann seg verja,
húnar víktu frá steinstovu
teir tordu ei á at herja.
- 49 Sólin dreiv í eystri upp,
gylti torp og garðar,
allir reistust júkagarpar,
klæddust í stáli harða.
- 50 Albrynjaðir garpar mætu
settust at kongsins borði.
Brátt steig sveinur í høllina inn
og hevði so at orði:
- 51 Alt vart lið í steinstovu
flýtur í sínum blóði,
einans eg eri undan sloppin
úr teirri droyraflóð.
- 52 Høgni sprakk frá breiðum borði:
Eg vil løna kongi
virðiliga tað vín, vit drukku,
tá hann týndi várar dreingir!
- 53 Høgni sínum svørði brá,
tað gjøgnum loftið sang,
kongsins sonur hævur misti,
tað fleyg í Guðrunar fang.
- 54 Síðani Høgni í kongsins lið
so breiða gøtu legði,
neyvan eygað svøðið tekti,
hann títt tað á lofti hevði.
- 55 Gunnar og hans reystu brøður
ongan mundu spara,
einast kappan Týðrik kong
teir lótu við friði fara.
- 56 Týðrikur helt av høllini út,
glaður uttan sýt,
Artala kong og Guðruna
hann førði av borgum út.
- 57 Tá rann blóð í veitsluhøll,
kroppar leiðir stongdu,
Høgni tók teir falnu garpar
út av durum slongdi.

- 58 Síðani gingu júkagarpar
for hallardyr at standa,
settu skildir fyrri fót
og loystu hjálmaband.
- 59 Tá stóð brynjað kongsins lið
skamt har ífrá,
fjaldi fold og allar leiðir,
har fekst ekki tölur á.
- 60 Gíslar talar til sína systur:
Hví elvdi tú henda vanda,
líkari var, vit í friði sótu
heima í Júkagarði.
- 61 Minnst tú, Guðrun, systir mín,
eg nakra sút tær völdi,
eg var mæð so lítil svein,
tú fórt til Húnaveldið.
- 62 Høgni drap mín unga son,
slíkt stendur ekki til bóta,
tí skal hann í Húnalandi
so beiskan bana njóta.
- 63 Vilja tit hann skundiliga
flíggja mæð til handa,
so skulu tit í friði fara
aftur til Júkalanda.
- 64 Vóru vit enn túsund kappar,
Gíslar tekur til orða,
fyrir skuldu allir lívið latið,
enn svíkja bróður váran.
- 65 Eingi skulu tit friðskjól njóta
her á Húnalandi,
nú skal hevnast Sjúrdar deyði
og øll tann sorg og vandi.
- 66 Húnaliðið trokaði fram,
grimm var dunan hvøll,
seggjar víktu fót fyrri fót
aftur í veitsluhøll.
- 67 Guðrun gramm í huga var,
bað brenna borg við brandi:
Ei skulu mínir bróður doyggja
av kulda í Húnalandi.
- 68 Borgin tók at brenna,
takt var hon við blý,
rann tað strítt sum glopraregn,
ið stoytur niður frá ský.
- 69 So er sagt at júkungar
í miklum báli stóðu,
tostan máttu garpar slökkja
í heitum húnablóði.
- 70 Høgni so til orða tekur:
Her regnar við blýggj og eldi,
heit er veitslan okkum reidd
av kongi í Húnaveldi.
- 71 Skildir tóku reystir garpar
yvir sær at bera,
blýggi rann á breiðan skjöld,
mundi teim lítið gera.
- 72 Høgni stóð í bjørtum báli,
login stóð mót ský,
gløður og hin heita eim
teir máttu vaða í.
- 73 Nú má haldast av borgini út
við brand og bitrum stáli
heldur verða við vápnnum vignir,
enn steikjast her á báli.
- 74 Gunnar kongur og bróður hans
Høgna fylgdu í víggi,
feldu fyrri hvørja sipan
húnagarpar tíggju.
- 75 Tá stóð stríð á Húnalandi,
fátt er frætt frá slíkum:
brandar syngja, hjálmar ringja,
eldur úr svøðum rýkur.
- 76 Niður lögdu teir húnarnar,
alt tað valdra lið,
blóðið dreiv sum áarfossur,
teir góvu ongum grið.
- 77 Tá sást annað lið at koma,
stevna móti borg,
Guðrun bert í huga hevði,
at elva sút og sorg.

78 Nú er allur vandi lokin,
Gíslar mælir for munni,
"Hetta er greivin Rodingar,
faðir at hústrú míni"

79 Greivin heilsar kappa blítt
og so til teirra sigur:
Verji tykkum júkagarpar,
enn verður eingin friður.

80 Eg svór Artala trygdareid
at mæta við skildi og spjóti,
nú má fremja vilja hans,
tó tað er mær ímóti.

81 Fostbróðir var eg, Høgni, tær,
fóru vit saman víða.
Guðrun hevur innað tað,
eg skal mót vinum stríða.

82 Verji tykkum manniliga,
lat meg síggja tað,
eg vil ikki liva longur
eftir henda dag.

83 Manniliga eg skuldi meg vart,
Høgni tekur til orða,
"Átti eg fostbróðir, slíkan skjöld,
sum tú í dag man føra.

84 Skjöldur mín í luta reyk,
men bar eg hann enn í hendi,
enn skuldi mangur á Húnalandi
veið til heljar sendur.

85 "Gjarna skalt tú skjöld mín fá,
royn so tína meg,
gávi tú kanst føra hann
til Júkagarð við gleði."

86 "Tað skal vera takkarløn
fyri gávu tína,
ei mót tær ella tínum monnum
royni eg meg mína."

87 Tá var eingin so harður av sær,
hann ikki feldi tár,
kappar heilsast síðstu ferð,
og hvør mót øðrum gár.

88 Hjarnar og hann Rodingar
møttust í snildarmeingi,
høggini falla mong og tung,
tó teir vóru vinir leingi.

89 So fell teirra fundur av,
at báðir lívið lótu.
Júkagarpar trokaðu fram
við hvøssum slíðraspjóti.

90 Niður høgdu teir greivans lið,
fimtán hundrað í tali,
droyrin dreiv sum sævarflóð
á tí víða vali.

91 Hetta frætti Tíðrikur,
at Rodingar var í vanda,
sendi sínar mensku menn
at royna bitrar brandar.

92 Tíðriks kappar trokaðu fram,
blóðug gjørdist gøta,
aftur máttu møddir seggjjar
menskum liði mæta.

93 Tá var brak á Húnalandi,
eldur úr svørðum reyk,
garpar høgdu á báðar hendur,
so høvur av herðum feyk.

94 Blóðið rann á víðum vali
strítt sum sævarflóð,
hjálmar stukku og brynjuringar,
so mangur rendi blóð.

95 Tað var Ølvur, Tíðriks kappi,
Gíslari møtti á vali,
mikil fullu kappahøgg,
tað dundi í kongsins sali.

96 Gíslar var av stríðnum møddur,
hin í høggunum tyngri,
júkagarpin lúta mátti,
tó at hann var yngri.

97 Gunnar seg úr heri brá,
hann sá sín bróður deyða,
brátt lá Ølvur, Tíðriks kappi,
og fleyt í blóði reyða.

- 98 Høgni høgdi fyrí fót,
hann royndi góðar gripir,
tað var eingin av Tíðriks køppum,
ið stóð honum eina sipan.
- 99 Mikil var rómur á Hunalandi,
júkungar høvdu veldið,
Gunnar kongur og Høgni reystir,
Tíðriks kappar feldu.
- 100 Tað var mykil mannarúgva,
har í sali lá,
allir týndust Tíðriks kappar,
søgan sigur frá.
- 101 Brotnar brynjur, klovnir hjálmar,
brandar støktir í tvey,
høvur, armar, búkar og bein
lá spjatt um vøll og heyg.
- 102 Einans Høgni og Gunnar kongur
eftir á vali stóðu,
lítið særdir, men deyða troyttir
teir vóðu í kappablóði.
- 103 Tað var Høgni Júkason,
svør um sína trú:
"Var eg fiskur, sum eg eri maður,
etast kundi eg nú !"
- 104 Tíðrikur frætti kappabana,
tað mundi at hjarta pína,
syrgdi deyða Rodingars
og mensku garpar sínar.
- 105 Tíðrikur fór í ringabrynju,
við skildi og bitrum brandi:
"Ikki skal Høgni sigur føra
við sær av húnalandi!"
- 106 Høgni var til deyða møddur,
raggað slíðraspjótið,
víkti ei for Tíðriki kongi,
men gekk honum djarvt ímóti.
- 107 Tá høvdu frægu júkagarpar
staðið í randargný
dag og nátt og øktir tvær
í hørðum húnastrið.
- 108 Teir høgga títt, teir liva lítt,
neistar úr svørðum fúka,
manniliga Høgni stóð,
hann kundi væl brandar brúka.
- 109 "Var eg ikki, Tíðrikur kongur,
undir brynju brendur,
bráðliga skuldi tú, sum títt lið,
verið til heljar sendur!"
- 110 Tíðrikur og valdra lið,
tríati menn í tali,
Høgna millum skjøldir kroystu,
hann fell á reyðum vali.
- 111 Sama hendi Gunnar kong
á hesu vándu stund,
Tíðrikur lat teir kappar báðar
førast á kongsins fund.
- 112 "Hoyr tú, Guðrun Júkadóttir,
eg føri tær brøður tínar,
gev teim báðum grið í dag
fyri forbøn mína."
- 113 Guðrun játtaði Tíðriki kongi,
glaður reið hann heim.
Eftir kongur og drotning vóru
við frøi og miklan gleim.
- 114 Artala kongur við Høgna sigur:
"Eg havi á tykkum valdið,
nú vil eg vita bráðliga,
hvar Sjúrðar gull tit fjaldur."
- 115 Svaraði Høgni Júkason:
"Tú ræður for váran enda,
men at tit skulu njóta hitt mikla
gull, tað skal aldri henda!"
- 116 Gramm var Guðrun Júkadóttir,
tað hitt illa kvendið,
bráðliga av lívi Gunnar tók,
tað var kappans endi.
- 117 Tekur hon Gunnars blóðuga
høvur, tveitir for Høgna fót:
"Sama skal tær skeinkjast skál,
um tú ger mær ímóti!"

118 "Vit stóðu saman, har hjálmar
stukku, bæði á land og bylgju,
gleðiliga eg Gunnar kongi
skal í deyðan fylgja!"

119 Reiður var tá Artala kongur,
svørð úr slíðra dró,
høgdi á hin mikla kappu,
høvur av herðum hjó.

120 Tá kom kappin Hildibrandur
ríðandi har framvið.
Hann sá enda Høgna fekk,
tó honum var lovað grið.

121 Gekk hann fram, har Høgna lá,
og Gunnar við hans síðu:
"Illa fórst tú, mikli kappi,
sum eingin vann í stríði."

122 Ilskaðist tá Hildibrandur,
hann syrgdi kappar sterku:
"Lítla gleði skal Guðrun njóta
av hesum níðingsverki!"

123 Guðrun stóð har skamt ífrá,
fró yvir brøðra deyða.
Hildibrand hevði sín brand á lofti,
hon fleyt í blóði reyða.

124 Síðani legði hin mikla kempa
móti Artala kongi,
høggini skiftust títt og tung,
tó ikki stóð leikur leingi.

125 Hildibrandur svørði brá,
gav honum ongan grið,
høgdi hann so í luta tvá,
hann fell við Høgna lið.

126 Hildibrand jarðaði júkagarpar,
teir hevndi við brandi beyga.
Alla sína ævina
syrgdi hann Høgna deyða.

127 Hann var eingin í verðini,
í víggi vann Høgna mein,
roysnir hans á Húnalandi
frættust um allan heim.

128 Eingin kvinna í heiminum
var meiri deyða verð,-
aldri gongur mær úr huga
Guðrunnar svikagerð.

129 Eg kann ikki kvøða meir,
tí endað er stríð og vandi -
tá var sorg í Júkagørðum
og so í Húnalandi.

Nýggja Kvæðabókin 1. Poul F. Joensen (1898-
1970)